

Nynäshamns
kommun

Ekonomistyrning i Nynäshamns kommun

För en ekonomiskt hållbar kommun

Innehåll

Bakgrund	1
God ekonomisk hushållning.....	1
Finansiella mål - för en ekonomiskt hållbar kommun	2
Långsiktiga finansiella mål.....	2
Kortsiktiga finansiella mål.....	3
Budget – för en ekonomiskt hållbar kommun.....	3
Budgetprocessen.....	3
Budget – Central buffert	5
Budget för respektive nämnd/styrelse	5
Investeringar – för en ekonomiskt hållbar kommun.....	6
Investeringsprojekt.....	6
Process i större investeringsprojekt över 400 prisbasbelopp	8
Samhällsbyggnadsprojekt.....	9
Kapitalkostnader	10
Investering - finansiell leasing och externa hyresavtal.....	10
Inventering av anläggningstillgångar och övriga inventarier	11
Uppföljning och utvärdering	11
Uppföljning	11
Utvärdering	11
Ansvar	12
Ansvar för efterlevnad	12
Kommunfullmäktiges ansvar.....	12
De kommunala revisorernas ansvar	12
Kommunstyrelsens ansvar.....	12
Nämndernas ansvar.....	12
Kommunala bolag	13
VA-verksamheten.....	13
Finansiering av investeringar i VA-verksamhet	13
Redovisning.....	14
Externredovisning.....	14
Internredovisning	14
Balanskravsresultat	14
Kodplan	15
Internkontroll	16
Interna transaktioner	16
Övriga dokument	17

Bakgrund

Enligt kommunallagen (Kap 8 § 1) ska kommunerna ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

Kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer, samt ange finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

”Ekonomistyrning i Nynäshamns kommun” är utformad för att svara upp mot kommunallagens krav på riktlinjer om god ekonomisk hushållning, samt att ge en tydlig bild över Nynäshamns Kommuns ekonomiska styrning i det korta och det långa perspektivet.

God ekonomisk hushållning

Nynäshamn ska vara en ekonomiskt hållbar kommun för framtiden. Mål och riktlinjer för verksamheten ska bidra till att skattemedlen används effektivt till största nytta för innevånarna i kommunen både idag och imorgon. God ekonomisk hushållning handlar med andra ord om att styra ekonomin både i ett kortare och längre tidsperspektiv och förutsätter en långsiktig ekonomisk planering.

Nynäshamns kommun ska ha en långsiktig ekonomisk planering på minst fyra år som innefattar både drift- och investeringsramar, som uppdateras och beslutas senast 30 juni (31 december vid valår) året innan verksamhetsåret. För god framförhållning och planering i alla delar av kommunens verksamheter.

Nynäshamns kommun har definierat långsiktiga finansiella mål, som sätter restriktioner på investerings- och nyupplåningsramar för all kommunal verksamhet som inte bedrivs i bolagsform. Kortsiktiga finansiella mål för närmsta verksamhetsår beslutas med utgångspunkt i de långsiktiga målen i samband med mål och budget.

Grundinställningen är att kommunens investeringar ska finansieras till 100 procent av egna medel, för att inte riskera att kapitalkostnader (ränta och avskrivningar), tar för stor andel av kommunens totala driftkostnader. Undantag för denna regel är:

- VA-verksamheten, där investeringar finansieras med anläggningsavgifter och brukningsavgifter, som därmed täcker en ökad ränta och avskrivning.
- Stora strategiska nyinvesteringar, såsom skola, förskola och äldreboenden, som även kommer att komma morgondagens kommuninnevånare till godo.
- Mark och exploateringar – där en framtida intäkt och återbetalning av lån kommer att ske.

God ekonomisk hushållning i kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform, säkerställs separat genom ägardirektiv.

Finansiella mål - för en ekonomiskt hållbar kommun

De finansiella målen är ett effektivt styrmedel för vad kommunen långsiktigt vill uppnå ifråga om vad den löpande verksamheten kan kosta, vilka resultatnivåer som krävs, investeringsramarnas storlek och finansiering.

Långsiktiga finansiella mål

De finansiella målen för Nynäshamns kommun täcker in alla delar av kommunens årsbokslut för att säkerställa en god ekonomisk hushållning:

- resultaträkningen (som beskriver kommunens intäkter och kostnader)
- balansräkningen (som beskriver kommunens tillgångar och skulder)
- kassaflödesanalysen (som beskriver hur kommunens likviditet har använts under ett år)

Nynäshamns kommun har fyra långsiktiga finansiella mål:

Resultaträkning	Balansräkning	Kassaflödesanalys
<ul style="list-style-type: none"> • Resultat >2 procent av totala skatteintäkter och generella bidrag • Avskrivningar och ränta, max 7 procent av verksamhetens kostnader 	<ul style="list-style-type: none"> • Soliditet som ökar på årsbasis, långsiktigt eftersträva >20 procent 	<ul style="list-style-type: none"> • Egenfinansieringsgrad av kommunens totala investeringar på 50-100 procent

Egenfinansieringsgrad av kommunens investeringar

Det viktigaste måttet för en ekonomiskt hållbar kommun (förutom resultaträkning i balans) är hur stor andel av kommande investeringar, som finansieras av egna medel (egenfinansieringsgrad). Egna medel definieras förenklat som kommunens resultat och avskrivningar, vilket är det kassaflöde kommunen genererar som ska täcka utgifter som inte tas upp i resultaträkningen, såsom investeringar och eventuella amorteringar.

Om måttet är 100 procent behöver kommunen inte låna upp ytterligare kapital, utan finansierar sina investeringar helt med egna medel. En nivå på över 50 procent bidrar till att förbättra kommunens soliditet, samt förhindrar till viss del att lånefinansieringen och därmed kapitalkostnaderna ökar i för snabb takt. I Nynäshamns kommun bör egenfinansieringsgraden av kommunens investeringar vara mellan 50–100 procent, på årsbasis.

Resultat i procent av totala skatteintäkter och generella bidrag

Kommunallagen ställer krav på en resultatbudget i balans. Ett positivt resultat innebär i praktiken att kommunens investeringar kan egenfinansieras i större grad. Ett högre resultat genererar därmed ett större investeringsutrymme. I Nynäshamns kommun bör resultat i procent av totala skatteintäkter och generella bidrag vara minst 2 procent.

Avskrivningar och ränta i procent av verksamhetens kostnader

En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader i form av avskrivningar och ränta. För att bevaka att dessa kostnader inte tar en allt större del av kommunens totala driftkostnader, har Nynäshamns kommun en gräns på hur stor andel detta får utgöra. I Nynäshamns kommun bör avskrivning och ränta i förhållande verksamhetens kostnader vara max 7 procent.

Soliditet (eget kapital i procent av kommunens totala tillgångar)

Soliditet mäter hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade av eget kapital. Måttet räknas inklusive den totala pensionsskulden, som enligt gällande regler delvis ligger utanför balansräkningen. I Nynäshamns kommun bör soliditeten (eget kapital i procent av kommunens totala bokförda tillgångar), öka på årsbasis och kommunen ska långsiktigt eftersträva en soliditet över 20 procent.

Kortsiktiga finansiella mål

Med utgångspunkt i de långsiktiga målen sätts kortsiktiga finansiella mål för det närmsta verksamhetsåret i samband med behandlingen av mål och budget. Målen stäms av och analyseras i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Budget – för en ekonomiskt hållbar kommun

Nynäshamns kommun har en budget som sträcker sig över en planeringsperiod på fyra år, för att säkerställa god ekonomisk hushållning och god framförhållning. Budgeten ska innehålla:

- Drifts och investeringsramar
- Skattesats och övriga taxor, såsom VA-taxan
- Finansiella mål, samt låneramar, inklusive ramar för finansiell leasing för planperioden

Kommunfullmäktige beslutar senast den 30 juni om kommunens budget för kommande verksamhetsår och plan för de nästkommande tre åren. Vid valår ska beslut fattas senast den 31 december, dock måste skattesatsen beslutas senast 30 november.

Budgetprocessen

Kommunfullmäktige ska ta beslut om budgeten innan den 30 juni året innan verksamhetsåret. Vid valår fastställs en planeringsbudget innan 30 juni och budget innan 31 december året innan verksamhetsåret. Budgetprocessen börjar redan november två år innan verksamhetsåret med en omvärldsanalys.

Två år före verksamhetsåret: Budgetprocessen startar											
Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
									1. Omvärlds-analys		2. Temadag 3. Budget-direktiv

Ett år före verksamhetsåret: Budgeten beslutas											
Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
	4. Preliminära drifts- och investerings budgetar	5. Remiss- yttrande	6. Budget- konferens	7. Mål och budget kommun- styrelsen	8. Mål och budget kommun- fullmäktige			9. Justerad budget kommun- styrelsen	10. Justerad budget kommun- fullmäktige		

(Vid valår) Ett år före verksamhetsåret: Budgeten beslutas											
Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
	4. Preliminära drifts- och investerings budgetar	5. Remiss- yttrande	6. Budget- konferens	7. Planerings- budget kommun- styrelsen	8. Planerings- budget kommun- fullmäktige				9. Mål och budget kommun- styrelsen (prel.)	10. Mål och budget kommun- fullmäktige (prel.)	

Verksamhetsåret											
Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
								11. Beslut om att ta i anspråk central buffert	12. Analys inför kommande budget- process		

- 1. Omvärldsanalys** (november)
Ekonomiavdelningen tillsammans med berörda förvaltningar, tar fram underlag som presenteras på temadagen.
- 2. Temadag** (december)
Temadagen syftar till lyfta in viktiga omvärldsfaktorer som kommunen behöver ta hänsyn till i den kommande budgetprocessen.
- 3. Budgetdirektiv** (december)
Politikerna signalerar vilka prioriteringar som ska gälla i kommande budgetarbete.
- 4. Preliminär Budget** (februari)
Den politiska ledningsgruppen presenterar preliminära drifts- och investeringsbudgetar.
- 5. Remissyttrande** (mars)
Nämnderna gör konsekvensanalyser för den egna verksamheten utifrån preliminära drifts- och investeringsramar samt fullmäktigemål. Förslag till nämndernas mål och budget för kommande fyra års period arbetas fram utifrån de preliminära ramarna.
- 6. Budgetkonferens** (april)
Politiker och tjänstepersoner samlas för att ta del av de preliminära drifts- och investeringsramar på kommun och nämndnivå.
- 7. Mål & Budget KS** (maj)
Kommunens mål och budget, finansiella mål, investeringsramar, skattesats, VA-avgifter beslutas av Kommunstyrelsen (KS).
- 8. Mål & Budget KF** (juni)
Kommunens mål och budget, finansiella mål, investeringsramar, skattesats, VA-avgifter beslutas av Kommunfullmäktige (KF). Eventuella uppdrag till nämnderna behandlas.

9. **Justerad budget KS** (september-november)
Nya skatte-, bidrags- och pensionsprognoser hämtas. Eventuella justeringar i budget beslutas av KS.
10. **Justerad budget KF** (oktober-december)
Nya skatte-, bidrags- och pensionsprognoser hämtas. Eventuella justeringar i budget beslutas av KF.
11. **Central buffert** (september, verksamhetsåret)
Central buffert kan användas endast till att täcka negativt skatteutfall, ökade pensionskostnader eller demografiska variabler som inte kunnat förutses i budgetprocessen.
12. **Analys** (november, verksamhetsåret)
Kommunens budgetprocess och utfall analyseras och justeras årligen, inför kommande omvärldsanalys och budgetprocess.

Budget – Central buffert

Kommunens anslag för en central buffert bör vara 2–3 procent av verksamheternas budgeterade kostnader. Beslut om fördelning ur den centrala bufferten bör ske en gång per år i samband med att kommunfullmäktige behandlar kommunens delårsbokslut för pågående verksamhetsår. Fördelning av medel ur den centrala bufferten fördelas enligt nedanstående kriterier:

- **För att täcka negativt skatteutfall.** Budget för nästkommande år fastställs i juni året innan verksamhetsåret. Budgeten bygger på SKR:s skatteprognos för nästkommande år som kommer under våren i samband med budgetarbetet. Prognoser av förväntade skatteintäkter förändras över tiden och en relativt säker prognos bör finnas inför hösten verksamhetsåret, i samband med delårsbokslutet i augusti.
- **För att täcka ökade pensionskostnader.** I samband med delårsbokslutet per augusti begär kommunen en prognos från KPA Pension på förväntade pensionskostnader för året. De kan levereras runt den 15 september. Är pensionskostnaderna högre än vad som beräknats i budget ska medel fördelas från central buffert.
- **Demografiska variabler** för barnomsorg, skola och äldreomsorg – samt ökade kostnader som inte kan förutses, till exempel placeringar inom individ- och familjeomsorg.
- **Politiska satsningar**

Budget för respektive nämnd/styrelse

Resursfördelningen mellan nämnderna bygger till stor del på förändring av demografiska variabler. Behoven för verksamhetsåret, samt ett preliminärt behov för ytterligare tre år för alla nämnder som påverkas av de demografiska variablerna ska i största möjliga mån ingå i omvärldsanalysen, tidigt i budgetprocessen. Nämndernas budget ska göras för verksamhetsåret, samt preliminär uppskattning (plan) för ytterligare tre år.

Budget för barnomsorg och skola ska bygga på förväntade antal barn och ungdomar som föds och flyttar till kommunen. Nämnderna ska i sitt budgetförslag redovisa hur många barn i barnomsorg, elever i grund- och gymnasieskola, samt antal barn med behov av särskilt stöd budgeten baserar sig på. Nämndernas budget ska klara vissa förändringar i barn och elevantal. Klar

avvikelse från dessa förutsättningar kan berättiga att medel fördelas från den centrala bufferten i samband med delårsbokslut i augusti, verksamhetsåret. I framställan ska ökat/minskat antal barn och elever tydligt framgå.

Budget för äldreomsorgen ska bygga på demografiska variabler som bygger på förväntat antal äldre som bor och flyttar till kommunen. I budgetförutsättningarna, prognostiseras antal invånare med behov av äldreomsorg. Dessa ska kunna förutses i samband med budgetarbetet och nämnden ska klara vissa förändringar i sin budget. En klar avvikelse från dessa förutsättningar kan berättiga att medel fördelas från den centrala bufferten i samband delårsbokslutet i augusti, verksamhetsåret.

Budget för individer med funktionsnedsättning. Budget ska klara vissa förändringar för ökade kostnader för omsorg om funktionshindrade. Nämndens budgetförslag ska redovisa förväntade kostnader/intäkter för omsorg om funktionshindrade samt hur många individer som får denna omsorg.

Resursfördelningen mellan övriga verksamheter, bygger i möjligaste mån på bedömningar av framtida behov.

Efter kommunfullmäktiges beslut om ekonomiska ramar ska respektive nämnd eller styrelse fatta beslut om budget, senast den 30 november. Vid valår ska beslutet tas senast den 28 februari.

Investeringar – för en ekonomiskt hållbar kommun

En investering är en anskaffning av en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk i verksamheten. En sådan utgift redovisas som en tillgång i kommunens balansräkning, budgeteras i kommunens totala investeringsram och påverkar vid anskaffningstillfället inte driftsbudgeten.

En investering kan vara en anskaffning av en materiell anläggningstillgång (exempelvis inventarier), en immateriell anläggningstillgång (exempelvis licensrättigheter) eller finansiell anläggningstillgång (exempelvis aktier i bolag). Materiella och immateriella anläggningstillgångars värde minskar varje år, medan finansiella anläggningstillgångar behöver värderas regelbundet. Värdeminskningen bokförs som en avskrivning och påverkar därmed driftsbudgeten under resten av tillgångens ekonomiska livslängd.

En utgift för en anskaffad tillgång ska hanteras som en investering om samtliga tre kriterier är uppfyllda:

- Den ekonomiska livslängden beräknas till mer än tre år
- Tillgången är avsedd för stadigvarande bruk
- Beloppet är av väsentlig storlek, minst ett halvt prisbasbelopp

Investeringsprojekt

Investeringsprocessen består av två delar varav en del är kopplat till budgetprocessen och syftar till att på politisk nivå fastställa investeringarnas budgetram. Den andra delen är kopplat till tjänsteorganisationens praktiska ekonomiska hantering efter beslut om investeringsram. Processen illustreras i bilden nedan:

Investeringsprojekt i budgetprocessen

Investeringsbehov: Investeringsprocessen inleds med att investeringsbehov kartläggs. Strategiska dokument såsom lokalförsörjningsplan och VA-plan samt uppdaterade underhållsplaner ligger till grund för fastställandet av dessa investeringsbehov. En total sammanställning över kommunens nyinvesteringsbehov och reinvesteringsbehov för de kommande tio åren sammanställs minst en gång per år i och med kommunens mål- och budgetprocess.

Investeringsberedning: Det totala behovet av investeringar och dess ekonomiska effekter ställs mot de långsiktiga finansiella målen för kommunen för planperioden i ett tidigt skede i budgetprocessen. Förslag på investeringsbudget bereds av kommunstyrelsens fastighets- och investeringsutskott till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med tidsperspektivet fyra år fram i tiden. I denna beredning ingår konsekvensbeskrivning för driftsbudget och eventuellt behov av utökad nämndbidrag.

Investeringsram KS/KF: Senast den 30 juni året innan verksamhetsåret beslutar kommunfullmäktige om kommunens totala investeringsram för planperioden på fyra år, fördelat per år för respektive nämnd/styrelse. I samband med valår förskjuts beslutet.

I detta stadiet i budgetprocessen är utgiften för investeringar ofta uppskattningar och ramarna som beslutas skall därför vara ospecificerade per investeringsområde, till exempel "Investeringar Stadsmiljö", "Nyinvesteringar Fastighet" eller "Investeringar kopplat till exploateringar". Vid förseningar av pågående investeringar, flyttas investeringsbudget framåt i tiden och ingår i kommande års budgetram. Medel inom onyttjade investeringsramar för det aktuella året, där beslut inte fattats, tas inte med i nästkommande års investeringsram.

Efter att kommunfullmäktige har beslutat investeringsramen senast den 30 juni varje år görs en budgetjustering i kommunfullmäktige senast i december innan verksamhetsåret för att hantera de investeringsbeslut som tagits under året och eventuella förseningar i projekten.

Kommunstyrelsens fastighets- och investeringsutskott har möjlighet under pågående verksamhetsår omfördela investeringsmedel med totalt för året 15 miljoner kronor mellan styrelse/nämnder.

När investering avslutas och aktiveras under löpande verksamhetsår och det finns investeringsmedel kvar i budgeten kan dessa medel gå tillbaka till ramen för nyinvesteringar eller reinvesteringar beroende på var de ursprungligen var avsatta för. Återföring av investeringsmedel till ram görs enligt delegation.

Efter beslut om investeringsram

Investeringskalkyl: Efter beslutad investeringsram och inför varje enskilt investeringsbeslut ska en investeringskalkyl tas fram. I denna ska viktiga ekonomiska parametrar framgå, såsom avskrivningstid, kommande kapitalkostnader, påverkan på driftsbudget och tidplan.

Investeringskalkylen kan även kompletteras med annan viktig information som är relevant för kalkylen.

Investeringsbeslut: Under förutsättning att denna investeringskalkyl ryms inom beslutad ram får investeringsbeslut fattas i enlighet med fastställd delegationsordning för respektive nämnd/styrelse. Investeringsbeslut överstigande 400 prisbasbelopp beslutas av kommunstyrelsen. I det fall nämnden/styrelsen behöver utöka sin investeringsram behöver ärendet tas upp till kommunfullmäktige för nytt beslut och eventuell påverkan på nämndens/styrelsens driftsbudget behöver redovisas. Dessa ärenden bereds av kommunstyrelsens fastighets- och investeringsutskott.

Genomförande: Under projektets genomförande ska budget, utfall och prognos för respektive investering redogöras för i samband med tertiärrapport, delårsbokslut och årsbokslut. I det fall en större avvikelse från investeringsbudgeten prognostiseras ska detta särskilt lyftas till beslutsfattande nämnd och/eller kommunfullmäktige för vidare hantering. Detta gäller även om tidplanen avviker väsentligt.

Investeringsavslut: I samband med att investeringen färdigställts aktiveras anläggningen och blir en anläggningstillgång. Kapitalkostnader börjar belasta verksamheten och nämndens nämndbidragsram justeras i de fall det är så beslutat. Rapportering ska göras vid budgetavvikelse så att eventuella medel kan föras tillbaka till ursprunglig ram. Återföring av medel beslutas enligt delegation.

Process i större investeringsprojekt över 400 prisbasbelopp

Vid bedömning av investeringar där investeringsutgiften överstiger 400 prisbasbelopp används följande process, för 2023 är 400 prisbasbelopp 21 miljoner kronor.

Inom lokalfrågor har fastighets- och investeringsutskottet till uppgift att delta i beredningen av ärenden inför investeringsbeslut.

Behovsanalysen tas fram av facknämnd. Behovsanalysen behandlas av fastighets- och investeringsutskottet för beslut om förstudie/utredning ska genomföras.

Förstudie/utredning granskas av fastighets- och investeringsutskottet och rekommendation delges beställande nämnd för ett **inriktningsbeslut**.

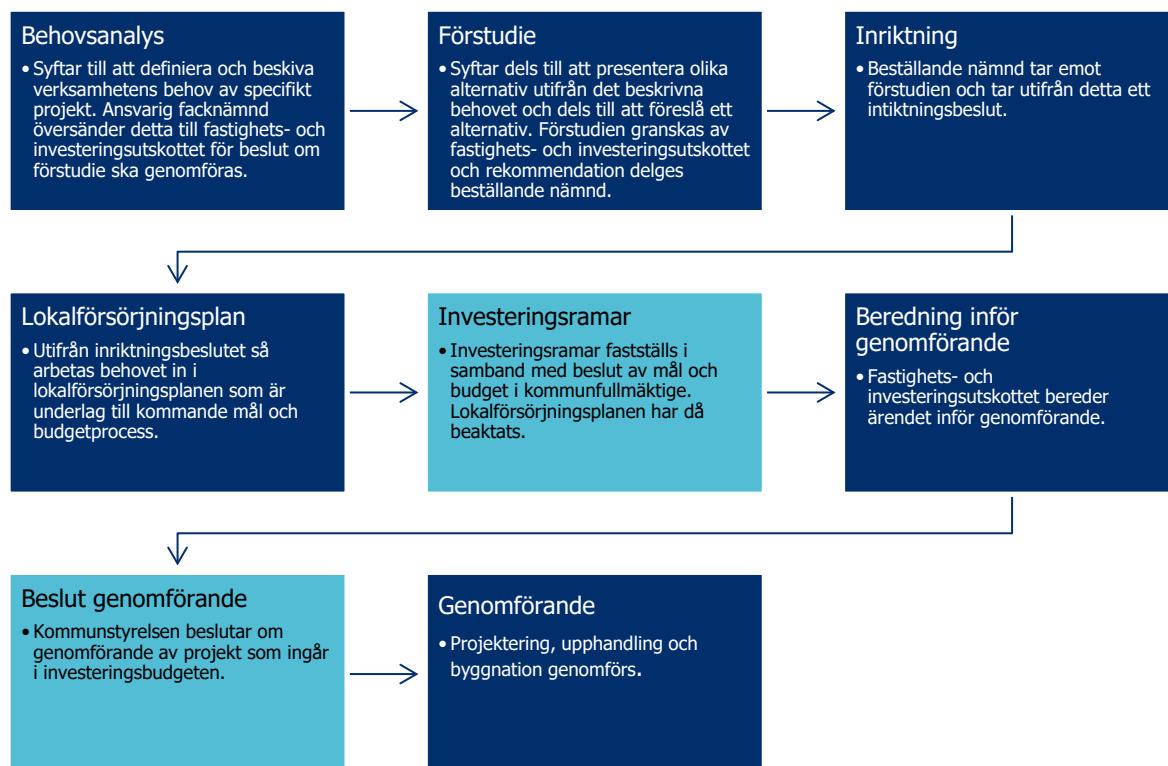
Behovet arbetas in i **lokalförsörjningsplan** och beaktas i investeringsplaneringen. Genomförandet av investeringsplaneringen fastställs av kommunfullmäktige i samband med beslutet av investeringsramen. Investeringsramen samt ansvarig nämnd fastställs för en fyraårsperiod och är en del av Mål och budget.

Genomförandebeslutet tas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens genomförandebeslut ska inrymmas inom gällande investeringsram, annars måste kommunfullmäktige fatta genomförandebeslutet. Därefter kan projektering, upphandling och byggnation genomföras.

Beslutsväg för en större investering:

Processens ingående delar kan också åskådliggöras och förtydligas på följande sätt:

Samhällsbyggnadsprojekt

Ett samhällsbyggnadsprojekt kan vara uppförandet av nya bostäder, byggandet av en ny förskola, utveckling av centrumområde, ombyggnation av ett parkområde eller utbyggnad av vatten- och avloppsnätet. Den här typen av projekt tar vanligen flera år och berör många olika enheter och avdelningar på kommunen.

Samhällsbyggnadsprojekt är en strategisk viktig fråga för Nynäshamns kommun och en välfungerande samhällsbyggnadsprocess är viktig för kommunens varumärke. I "Samhällsbyggnadsprocess för Nynäshamns kommun" är hela processen dokumenterad från idé till färdig byggnad, infrastruktur eller utemiljö. Processen beskriver bland annat projektorganisation, ansvarsområden och beslutsmandat under hela processen.

Samhällsbyggnadsprojekt i budgetprocessen

Samhällsbyggnadsprojekt består redovisningsmässigt av tre olika delar:

- **Investering** – till exempel gator och VA. Redovisas som en anläggningstillgång i kommunens balansräkning.
- **Exploatering** – till exempel mark som ska exploateras, lantmäteriförrättning och iordningställande av mark. Redovisas som en omsättningstillgång i kommunens balansräkning.
- **Driftkostnad** – Vissa kostnader kan inte balanseras upp i balansräkningen, utan ska enligt god redovisningssed tas direkt i kommunens resultaträkning, såsom detaljplankostnader och vissa projekteringskostnader.

I Nynäshamns kommun är det vanligtvis Mark- och exploateringsenheten (MEX), som har det övergripande projektledaransvaret, som ansvarar för att hålla ihop helheten under hela samhällsbyggnadsprojektet. Projektens ekonomi, budget, utfall och prognos följs upp under tertial ett, tertial två samt vid årsbokslutet. I kommunens totala investerings- och driftsbudgetar ingår samhällsbyggnadsprojektens investeringsdel i investeringsramarna, driftpåverkande i driftsbudgeten, samt en separat budget för exploateringsutgifter.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader består av avskrivning och internränta. Nynäshamns kommun tillämpar rak nominell metod för beräkning av kapitalkostnader, vilket innebär att avskrivning sker på investeringens anskaffningsvärde och internränta beräknas på restvärdet. Internräntan bestäms av kommunfullmäktige varje år i samband med budgetbeslutet.

Kapitalkostnader belastar den nämnd som förvaltar anläggningstillgången. Huvudregeln för reinvestering är att driftbudgetkompensation inte utgår. När reinvesteringar innebär högre kapitalkostnader än tidigare bör dock kompensation utgå.

Verksamheten för vatten och avlopp är en egen balansräkningsenhet och ska belastas med kommunens genomsnittliga upplåningsränta på sin skuld.

Investering - finansiell leasing och externa hyresavtal

Finansiell respektive operationell leasing

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning ska finansiell leasing och hyresavtal av betydande belopp redovisas som en tillgång och skuld i balansräkningen och med en räntekostnad och avskrivningar i resultaträkningen istället för att redovisa en leasingkostnad. Redovisningslagen skiljer på finansiell leasing och operationell leasing. Det är endast leasingkontrakt som betraktas vara finansiell leasing, som ska redovisas som en tillgång.

Det som avgör skillnaden på vad som är en finansiell leasing respektive operationell, är vem som bär risken för objektet. Tar leasinggivaren ansvar för objektet och dess restvärde är det operationell leasing. Finansiell leasing är i princip en finansieringsform där leasingtagaren är ansvarig att behålla objektet till uppgjort restvärde, alternativt sälja eller förmedla köpare efter avtalstidens slut.

Samtliga finansiella leasingkontrakt ska i Nynäshamns kommun likställas med en investering. De ska i beslutsprocessen hanteras som en investering och rymmas inom beslutade investeringsramar.

Finansiella leasingkontrakt ska i beslutsunderlaget jämföras med att kommunen finansierar behovet på egen hand.

Inventering av anläggningstillgångar och övriga inventarier

Kommunens olika nämnder/styrelser ska årligen gå igenom anläggningsregistret och uppdatera detta, dock senast 31 oktober. I samband med inventering sker även en rimlighetsbedömning av nyttjandeperiod, enligt gällande redovisningsprinciper.

Övriga inventarier ska sammanställas i en inventarieförteckning och inventeras årligen, dock senast 31 oktober. Ansvar för att hålla en aktuell förteckning över korttidsinventarier ligger hos respektive nämnd/styrelse.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning

Uppföljning av drifts- och investeringsbudgetar ska sammanställas till kommunstyrelse och kommunfullmäktige per 30 april (Uppföljningsrapport 1), 31 augusti (Uppföljningsrapport 2), samt Årsrapport per 31 december. Uppföljningsrapport 2 ska utgöra det delårsbokslut som regleras i kommunallagen och enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Nämnder/styrelser ska dessutom följa upp utvecklingen av kvalitet och kvantitet i sin verksamhet och rapportera större avvikelser gentemot uppsatta utvecklingsmål och kvalitetsindikatorer. Dessa ska följas upp vid uppföljningstillfällena 1, 2 och årsrapport.

Utvärdering

I årsredovisningen ska analys ingå av kommunens ekonomiska utveckling samt om den ligger i linje med god ekonomisk hushållning, enligt riktlinjerna i detta dokument. Några av de frågor som bör besvaras är:

- Uppnås de finansiella målen? Varför/varför inte?
- Är det liten eller stor avvikelse mellan drift- och investeringsbudget och utfall? Varför/ varför inte?
- Uppfylls en majoritet av de kvalitativa verksamhetsmålen? Varför/ varför inte?
- Hur ser den långsiktiga ekonomiska planen ut, enligt senast uppdaterade mål och budget och hur uppfylls god ekonomisk hushållning på lång sikt?

Analysen är en viktig del för ständigt förbättra processer och arbetssätt för att eftersträva en god ekonomisk hushållning och en effektiv organisation.

Ansvar

Ansvar för efterlevnad

Att styra och leda kommunen mot ett framtida önskvärt läge är ett gemensamt ansvar för alla i kommunorganisationen. För att det ska fungera måste styrmodellen vara känd av alla. Kommunens ledning har ansvaret för att skapa förståelse för styrmodellens funktion hos chefer och medarbetare.

Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige har det samlade ansvaret och styr alla kommunens nämnder och övriga verksamheter. Den centrala styrningen gentemot nämnderna sker via fullmäktiges antagande av mål och budget. I budgeten ingår uppdrag till nämnderna samt resultatmål för nästkommande år utifrån de övergripande målen. I budgeten fastställs skattesatsen och nämnderna tilldelas kommunbidrag (skattemedel), som ekonomiskt reglerar deras omfattning av verksamheten. Kommunfullmäktige beslutar även om investeringsramar per år samt per nämnd/styrelse för planperioden.

Kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen och beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder. Kommunfullmäktige beslutar om taxor och avgifter såvida inte annat framgår av särskilda reglementen.

De kommunala revisorernas ansvar

De kommunala revisorernas ansvar är att pröva om kommunens verksamheter sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare att pröva om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig samt uttala sig om ansvarsfrågan för styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Kommunstyrelsen har ansvar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning samt leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Styrelsen ansvarar för att den egna verksamheten drivs enligt kommunfullmäktiges fastställda mål, budget och direktiv samt gällande lagstiftning och regler i övrigt. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens årsredovisning, delårsrapport och övrig rapportering till kommunfullmäktige och till kommunens revisorer. Kommunstyrelsen ska vid prognostiserat underskott till kommunfullmäktige föreslå åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans.

Styrelsen beslutar om styrelsen internbudget.

Nämndernas ansvar

Nämnd ansvarar för att verksamheten drivs enligt kommunfullmäktiges fastställda mål, budget och direktiv samt gällande lagstiftning och regler i övrigt. Nämnd är skyldig att vidta åtgärder vid prognostiserat underskott mot budget. I första hand ska nämnden vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom nämndens budgetram och i andra hand hos kommunfullmäktige aktualisera behov av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Nämnd beslutar om nämndens internbudget.

Nämnd ska rapportera till kommunstyrelsen enligt fastställd tidplan för budget, uppföljning och bokslut, samt därutöver i den omfattning som beslutas av kommunstyrelsen.

Förvaltningschefens ansvar

Förvaltningschef ansvarar för verkställande och uppföljning av den löpande verksamheten.

Förvaltningschef ansvarar för att ta fram beslutsunderlag till nämnd. Vid prognostiserade underskott ansvarar förvaltningschef för att vidta åtgärder för att uppnå budgetbalans och vid behov ta fram förslag till omprioriteringar och åtgärder till nämnden. Förvaltningschef ansvarar vidare för att lämna underlag till kommunledningens analyser och rapporter enligt lämnade anvisningar. Förvaltningschef utser budgetansvariga inom förvaltningen.

Kommunala bolag

Kommunen äger bolag och driver bolagsverksamhet för att förverkliga kommunala ändamål. Verksamheten som bedrivs i dessa bolag syftar till att skapa nytta för kommunen och kommuninvånarna. Det enskilt största kommunala bolaget i Nynäshamns kommun är AB Nynäshamnsbostäder.

I Nynäshamns Kommuns årsredovisning, visas koncernens resultat och balansräkning, vilket inkluderar samtliga helägda kommunala bolag. Ägardirektiv för de kommunala bolagen ska antas av kommunfullmäktige och utgå ifrån de övergripande visioner och mål som Nynäshamns kommun har. Ägardirektiven ska vara långsiktiga och uttryckas för en period om fyra år.

Ägardirektiven ska ha följande struktur:

- Ändamålet med bolagets verksamhet, precisering av bolagets samhällsnytta
- Ägarens mål med verksamheten och för bolaget relevanta finansiella mål (till exempel soliditet)
- Rapportering

VA-verksamheten

Nynäshamns Kommuns VA-verksamhet bedrivs inte i bolagsform. Dock ska VA-verksamheten fullt ut avgiftsfinansieras, vilket innebär att inga skattemedel bör tilldelas verksamheten. VA-verksamheten får inte heller finansiera den kommunala verksamheten. VA-verksamheten är även en egen balansräkningsenhet, resultat och balansräkning ska redovisas separat i Nynäshamns kommuns årsredovisning, utöver kommunens resultat- och balansräkning där VA-verksamheten ingår.

Finansiering av investeringar i VA-verksamhet

Enligt lag får inte ett överuttag ske från VA-kollektivet för att finansiera framtida investeringar, verksamheten ska över tid gå med nollresultat. Detta skiljer VA-verksamheten från övriga delar av kommunens verksamheter som kan och bör generera ett positivt resultat för att på så sätt finansiera kommunens investeringar med egna medel.

VA-verksamheten behöver med andra ord finansiera 100 procent av nyinvesteringar med lån från kommunen. Kostnaden för nya lån/investeringar finansieras med anläggningsavgifter och bruksavgifter. Upplåning i VA-verksamhetens ska:

- Vara tydligt kopplat till investeringar
- Amorteras ned i takt med den genomsnittliga avskrivningstiden för investeringen
- Rymmas inom kommunens totala investeringsram, och ingå i beräkningen av kommunens finansiella nyckeltal

Redovisning

Externredovisning

Lagen om kommunal bokföring och redovisning reglerar externredovisningen i kommunen. God redovisningssed och vedertagna redovisningsprinciper ska tillämpas. Syftet med redovisningen är att ge en korrekt bild av kommunens och kommunkoncernens ekonomi samt att:

- Spegla kommunens resultat och ställning för att ge underlag för beslut.
- Tillgodose kommunens egna behov av olika verksamheters och enheters resultat och ställning.
- Tillgodose externa intressenters behov av information om kommunens och dess olika verksamheters resultat och ställning.

Internredovisning

Internredovisningens roll är att avspegla den organisation som kommunen och respektive styrelse och nämnd utgör. Uppgifter som hämtas ur redovisningen ska ge underlag för beslutsfattare på olika nivåer i organisation att fatta väl underbyggda beslut.

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen samt lagen om kommunal bokföring och redovisning är ett minimikrav för god ekonomisk hushållning, att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna när man gör avstämningen mot balanskravet. Syftet med balanskravet är att kommunen ska visa att den inte lever över sina tillgångar. Det innebär till exempel att realisationsvinster från försäljning av anläggningar inte ska finansiera den löpande driften. Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det enligt kommunallagen regleras inom tre år. Kommunfullmäktige ska då anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Resultatutjämningsreserv – RUR

Kommunallagen stadgar att kommuner och regioner kan bygga upp en resultatutjämningsreserv. Reserven gör det möjligt att avsätta en del av ett överskott i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår på grund av en svag utveckling av skatteunderlaget. Genom en sådan reserv kan det balansmässiga resultatet justeras/utjämnas mellan olika år. Syftet är att kunna möta konjunkturvariationer för att nå jämnare villkor för de verksamheter kommunen bedriver. Kommunfullmäktige har beslutat om inrättande av RUR och fastställer i denna ekonomistyrningsriktlinje riktlinjer för hanteringen av den. Kommunfullmäktige beslutar också om avsättning till och användande av medel ur RUR.

Avsättning och användande av medel ur RUR sker i en balanskravsutredning vid sidan om resultaträkningen. I balansräkningen ska RUR synliggöras som en delpost till det egna kapitalet, men posten är inte resultatpåverkande. För Nynäshamns kommun gäller nedanstående riktlinjer för avsättning till RUR och användning av medel från RUR.

Avsättning till RUR: Avsättning kan göras år då resultatet så medger enligt Kommunallagens regler. Den del av årets resultat som efter balanskravsutredning, överstiger 1 procent av skatteintäkter och statsbidrag får avsättas till resultatutjämningsreserven. Vid uträkning av avsättningen utgör balanskravsresultatet, som det definieras i Lag om kommunal redovisning, grund för beräkningen. I samband med årsredovisningen fastställs eventuell avsättning.

Användning av medel från RUR: Resultatutjämningsreserven får disponeras när det årliga underliggande skatteunderlaget för riket understiger den genomsnittliga utveckling de senaste tio åren. Disponeringen får göras för att återställa ett negativt balanskravsresultat.

Enligt kommunallagen 11 kapitlet 5§ så kan läsas att budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna men att undantag från detta kan göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk.

Vid ett planerat utnyttjande av RUR är det rimligt att de årliga finansiella målen justeras utifrån de effekter som vikande intäkter ger på resultat och ställning. Utgångspunkten för detta måste vara en analys av de finansiella förutsättningarna för budgetåret med utgångspunkt i riktlinjer och långsiktiga mål för god ekonomisk hushållning. För att klara kravet på balans mellan intäkter och kostnader i budget och redovisning är det tillräckligt att RUR utnyttjas med ett belopp som motsvarar vad som krävs för att få ett balanskravsresultat där det är balans mellan intäkter och kostnader. De kortsiktiga finansiella målen i budget kan alltså sättas utifrån detta. Utgångspunkten måste dock vara att det finns en analys av hur resultatet påverkas av vikande intäkter som RUR är avsett att utjämna och att nyttjandet av RUR sätts utifrån denna prognos i årsbudget.

Ianspråktagandet får aldrig överstiga 2 procent av genomsnittliga skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för de tre senaste åren.

Kodplan

Kommunens redovisningsmodell bygger på en flerdimensionell redovisning med indelning i olika koddelar för att göra det möjligt att följa upp ekonomin utifrån den externa och den interna redovisningens krav.

Konto	Ansvar	Projekt	Verksamhet	Aktivitet	Motpart	Objekt
-------	--------	---------	------------	-----------	---------	--------

Kommun-Bas, normalkontoplan för kommunernas externa redovisning, är grunden för externredovisningen. Verksamhetsindelningen ska följa samma struktur som Statistiska Centralbyråns (SCB) indelning för Räkenskapssammandraget (RS).

Internkontroll

Den interna kontrollen är en viktig del av kommunens styrsystem. I begreppet intern kontroll innefattas hela organisationen och alla de rutiner och olika samverkande aktiviteter som bland annat syftar till att:

- Öka effektiviteten inom alla nivåer i organisationen.
- Säkerställa att lagar, riktlinjer och andra styrdokument efterlevs.
- Trygga tillgångar och förhindra att kommunen drabbas av extra kostnader på grund av oavsiktliga eller avsiktliga fel.
- Säkerställa en riktig och fullständig ekonomisk redovisning.
- Säkerställa att resurser disponeras i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner För internkontrollen i kommunen finns av kommunfullmäktige antagna reglemente samt anvisningar för genomförande av intern kontroll.

Ansvar för den interna kontrollen ligger på respektive nämnd. Kommunstyrelsen har tillsynsansvaret att nämnderna har en god intern kontroll. Detaljerade riktlinjer och internkontroll mallar finns på Nynäshamns kommuns intranät.

Interna transaktioner

Interna transaktioner innebär att en nämnd/förvaltning säljer varor/tjänster till en annan nämnd/förvaltning mot ersättning.

Syftet med interna transaktioner och internprissättning är:

- Att ge rättvisande redovisning
- Att styra beslut vad avser inköp, volym, kvalitet och leverantör
- Att skapa kostnadsmedvetande

Följande principer ska gälla vid köp och försäljning av interna tjänster inom kommunen:

- Modeller och metoder för internprissättning ska vara enkla och förutsägbara
- Prissättningen ska i möjligaste utgå från en självkostnads kalkyl
- Förhandling ska enbart ske om volym, servicenivå och kvalitet
- Skriftliga överenskommelser ska finnas
- Interndebitering med internfaktura ska undvikas för mindre enskilda belopp

För verksamheternas internbudgetarbete behöver de interna avtalen och prissättningar vara framtagen senast 31 augusti året innan verksamhetsåret.

Övriga dokument

Mer detaljerade riktlinjer och policydokument som rör Nynäshamns kommuns ekonomistyrning finns samlat på Nynäshamns kommuns intranät. Några av dokumenten är:

- Riktlinje för internkontroll
- Riktlinje för budgetansvar
- Finanspolicy för Nynäshamns kommun
- Policy för representation
- Samhällsbyggnadsprocessen

Diarienummer

Datum

2022-11-14

Upprättad av

Ekonomiavdelningen

Granskad/beslutad av

Version

Postadress
149 81 Nynäshamn

Besöksadress
Stadshusplatsen 1
Nynäshamn

Telefon/Fax
kontaktcenter
08-520 680 00
08-520 140 08 fax

E-post/Webb
kontaktcenter@nynashamn.se
www.nynashamn.se

Bankgiro/Plusgiro
620-0216 Bankgiro
63 45-3 Plusgiro

Organisationsnummer
212000-0233